

En stemme til digitalt udsatte ældre - om samfundets krav til mennesker i den sene tid af livet

Dét kan du læse om på nettet - om digitalt udsatte ældre af Morten Hjelholt og Jari Kickbusch. CDR-Forlag. 2021. 111 sider.

Anmeldt af Lotte Evron, lektor ph.d. på Københavns Professionshøjskole, hvor hun forsker og underviser inden for ældreområdet.

Denne lille fine bog giver en tiltrængt stemme til mennesker, som bliver gamle og har vanskeligt ved at følge med den digitale udvikling i Danmark. Det er en letlæselig debatbog, der lægger op til en diskussion om, hvordan vi digitaliserer og hvor meget, der egentligt bør digitaliseres i det danske velfærdssamfund. Jeg ser også bogen som et opråb til politikerne om at indføre alternative muligheder for at hjælpe digitalt udsatte mennesker til at få adgang til deres rettigheder og goder i det danske velfærdssystem.

Bogen er primært baseret på resultater fra en kvalitativ undersøgelse fra IT-Universitetet, hvor man har undersøgt, hvordan digitalt udsatte ældre mennesker klarer kontakten med det offentlige. Gennem solid forskning og interviews med digitalt udsatte ældre mennesker og eksperter på området sætter bogen fokus på digital ulighed og konsekvenserne af den teknologiske udvikling i det danske samfund. Skellet mellem dem, der ikke har teknologiske færdigheder og dem, der har, er i dag stor, og mere end en femtedel af befolkningen ser ud til at være hægtet af udviklingen.

Desværre peger forskningen på, at skellet kun bliver større i den sene del af livet, hvor mennesker pga. sygdom og mentalt underskud har brug for hjælp til at følge med den digitale udvikling og håndtere de pligter og krav, samfundet stiller for at modtage rettigheder og goder. En pointe er, at systemet er indrettet på en måde, der gør det muligt for myndighederne ikke at overholde love om lige adgang til ydelser og rettigheder som borger. Selv om mennesker langt ind

i den sene del af livet har fulgt med udviklingen, går udviklingen så hurtigt, at de (nu) digitalt udsatte fratages rettigheder, muligheder og velfærdsgoder, hvis de ikke har et netværk, hvor de kan få hjælp til at manøvrere i det digitale samfund. I dag kommer denne hjælp ofte fra private personer og foreninger, hvilket betyder, at nogle mennesker er nødsaget til at give fjerne (eller nære) personer digital adgang til hele deres private og økonomiske liv. Det kan være familiemedlemmer eller den lokale bartender. Konsekvensen er, at nogle mennesker både mister deres selvbestemmelse over eget liv og/eller økonomisk berøves midler og penge. Gennem eksemplerne i bogen peger forfatterne implicit på forskellige løsningsforslag til hvordan det offentlige system kan hjælpe og vejlede og få denne store gruppe inkluderet mere i samfundet i dag.

Forfatterne viser, at digitalt udsatte ældre er en overset gruppe, der risikerer at ende i deroute eller bliver frataget helt almindelige velfærdsgoder og rettigheder som pension, Corona-vacciner og medicinske undersøgelser, fordi de bliver gamle og ikke længere har lyst til eller magter at holde sig opdateret på den digitale udvikling. Bogen gør op med at digitalt udsatte ældre er en homogen gruppe af i forvejen socialt udsatte. Det er en heterogen gruppe, der også indeholder mennesker, der indtil for nyligt har fulgt med den digitale udvikling, men nu er blevet syge, mangler mentalt overskud eller ikke har lyst eller ressourcer til at følge med længere. Et særligt interessant fund i bogen er, at digitalt udsatte ældre mennesker tidligere i livet kan have tilhørt det såkaldte A-hold i den teknologiske udvikling og fulgt med, men med alderen har de mistet lysten og evnen og magter ikke længere at følge med.

Bogens forfattere er begge ansat på IT-universitetet: Morten Hjelholt er lektor og forsker i hvordan digitalisering har påvirket det danske samfund og Jari Kickbuch er journalist med ekspertise i forskningskommunikation. Selvom bogen er skrevet i et let og ligetil sprog, går forfatterne ikke på kompromis med nuancerne i det at blive gammel og den eksisterende forskning på området.

Forfatterne præsenterer resultaterne fra undersøgelsen med stor respekt for alderdommen og de forskelligheder, der er mellem mennesker. En pointe er, at forfald i den sene del i livet kan have konsekvenser for mange mennesker - og med den stigende levealder vil uligheden vokse, hvis vi ikke snart gør noget ved det. For at overholde danske og internationale love om lige adgang til rettigheder og velfærdsgoder til alle, er det nødvendigt at sætte ind med alternative løsninger for adgang til disse rettigheder og goder i det digitale Danmark.

Bonusinfo:

Bogen er publiceret på CDR-Forlaget, som specialiserer sig i undervisningsmateriale til dansk for tosprogede, og tema- og debatbøger, der er tidssvarende og interessante for unge i folkeskolens ældste klasser, Gymnasie- og HF og Ungdoms- og Voksenundervisning.